

RETTELSESBLAD

Erstatter udvalgets betænkning af 30. april 2019
(Den sidste sætning i kapitel 4 udtages, og der ændres omkring indstillingerne)

BETÆNKNING

Afgivet af Familie- og Sundhedsudvalget

vedrørende

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte ændringsforslag til Inatsisartutlov nr. 14 af 7. december 2009 om orlov og dagpenge ved graviditet, barsel og adoption således, at en kvinde får ret til at gå på graviditetsorlov, når der skønnes at være fire uger til fødslen.

(Fremsat af medlem af Inatsisartut Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraterne)

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget har under behandlingen senest bestået af:

Medlem af Inatsisartut Laura Táunâjik, Siumut, formand
Medlem af Inatsisartut Stine Egede, Inuit Ataqatigiit, næstformand
Medlem af Inatsisartut Karl-Kristian Kruse, Siumut
Medlem af Inatsisartut Nivi Olsen, Demokraterne
Medlem af Inatsisartut Malene Vahl Rasmussen, Demokraterne
Medlem af Inatsisartut Mikivsuk Thomassen, Inuit Ataqatigiit
Medlem af Inatsisartut Aqqa Samuelson, Inuit Ataqatigiit

Udvalget har efter 1. behandlingen den 11. april 2019 under FM2019 nærmere gennemgået forslaget.

1. Forslagets indhold og formål

Forslagsstiller ønsker, at der skal ske en ændring af Inatsisartutlov nr. 14 af 7. december 2009 om orlov og dagpenge ved graviditet, barsel og adoption, så det sikres, at gravide har ret til at gå på graviditetsorlov, når der skønnes at være fire uger til fødslen.

2. Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Inatsisartut bakkede principielt op om formålet med forslaget. Dog nød forslaget i sin foreliggende form ikke umiddelbart støtte fuldt ud. Dette da, der blev udtrykt ønske om at afvente Naalakkersuisuts bebudede familiepolitiske udspil, som bl.a. kan munde ud i et lovforslag vedrørende orlov og dagpenge i forbindelse med graviditet, barsel og adoption.

3. Udvalgets behandling af forslaget

3.1 Graviditetsorlov

Under EM2018 behandlede Familie- og Sundhedsudvalget pkt. 106, hvormed en forlængelse af den lovfastsatte forældreorlov blev vedtaget. Nærværende forslag adskiller sig fra EM2018/106. Således kan forældreorloven deles mellem begge forældre, og er oftere ulønnet for en række af landets overenskomstsatte arbejdstagere¹.

Nærværende forslag vedrører orloven op til den fastsatte terminsdato, altså det der kaldes ”graviditetsorloven”. Denne periode er lønnet for langt de fleste arbejdstagere ansat under overenskomst², ligesom graviditetsorloven alene vedrører den gravide mor, og således ikke er kønsneutral.

Som de fleste overenskomster er udformet i dag, vil en vedtagelse af nærværende forslag derfor få økonomiske konsekvenser for den enkelte arbejdsgiver, snarere end for kommunerne f.s.v. angår arbejdstagere ansat efter overenskomst. De forældre, der ikke jf. deres overenskomst eller individuelt forhandlede ansættelsesvilkår har ret til løn under graviditets-, barsels- eller forældreorloven, vil i stedet kunne søge om at barselsdagpenge.

3.2 Sundhedsmæssigt og familiepolitisk aspekt

Udvalget anerkender de praktiske, logistiske og sundhedsmæssige udfordringer den nugældende lovgivning på området kan forårsage. Således anses en kvindes fødsel op til tre uger før terminsdatoen som værende ”normal” og inden for termin, hvilket anføres som et af flere centrale argumenter bag forslaget. Efter graviditetsorloven følger ”barselorloven”. Her er moderen berettiget til 15 ugers orlov fra den dag hun føder³. Det betyder, at kvinden, der føder mellem uge 37+0 og uge 39+6, mister op til to ugers orlov samlet set. Hermed adskiller Grønland sig fra de resterende nordiske lande, hvor graviditetsorlovsperioden er som følger:

¹ Der er ikke redegjort for arbejdstagere ansat uden for overenskomst i nærværende betænkning, da disse er ansat på individuelle vilkår. Det formodes dog, at uuddannede arbejdstagere på individuelle kontrakter i højere grad ikke har ret til løn under hverken graviditets-, barsels- eller forældreorlov. Modsat formodes offentligt ansatte arbejdstagere med en uddannelse oftere at være berettiget til løn helt eller delvist under den samlede orlovsperiode.

² Jf. en overordnet gennemgang af de offentligt tilgængelige overenskomster

³ Jf. § 7, stk. 2 i Inatsisartutlov nr. 14 af 7. december 2009 om orlov og dagpenge ved graviditet, barsel og adoption.

Tabel 1 – *Graviditetsorlov i Norden*⁴

Finland/Åland	5-8 uger
Norge	3-12 uger
Sverige	min. 7 uger
Danmark	min. 4 uger
Island	max. 1 måned
Færøerne	4 uger
Grønland	2 uger

Udvalget ser positivt på, at Naalakkersuisut ligeledes medgiver, at det udgør et problem, når kvinder forventeligt kan føde, før de er berettiget til at gå på graviditetsorlov. Dette ikke kun for kvinder, der må rejse fra deres hjembyer grundet sundhedsvæsnets aktuelle tilbud i forbindelse med fødsel/barsel, men for alle gravide kvinder og deres ufødte børn.

3.3 Kommende familiepolitik

Naalakkersuisut anfører følgende i sit svarnotat:

” I forbindelse med det kommende forslag har Naalakkersuisut set på, hvilke yderligere forbedringer der er behov for, således at familiernes forhold op til og umiddelbart efter fødslen forbedres. ”

(Udvalgets fremhævning)

Udvalget finder det positivt, at Naalakkersuisut udtrykker ovenstående citerede vilje til at forbedre forholdene op til (og efter) fødslen for familien som helhed.

Naalakkersuisut har den 10. april 2019 udsendt ovennævnte forslag til ny Inatsisartutlov om orlov i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption til høring. Ved en gennemgang af forslaget kan det konstateres, at Naalakkersuisuts fremlagte forslag til ny Inatsisartutlov om orlov i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption alene viderefører de nugældende bestemmelser vedrørende graviditetsorlov. Således synes nærværende forslags formål ikke indeholdt i den annoncerede del af Naalakkersuisuts familiepolitik vedrørende orlov i forbindelse med graviditet. Dermed vil en vedtagelse af nærværende beslutningsforslag i foreliggende form nødvendiggøre en udvidelse af Naalakkersuisuts allerede udarbejdede udkast til lovforslag, med dertil hørende fornyet høring, eller et selvstændigt forslag til ændring af den gældende lovgivning på området.

4. Forslagets økonomiske konsekvenser

⁴ Jf. www.norden.org. (Tabellen er udarbejdet uden hensyntagen til særlige rettigheder i relation til sygdomsforløb eller arbejdsmiljø.)

Det fremgår af § 33, stk. 1, i Inatsisartuts forretningsorden, at de økonomiske og administrative konsekvenser ved realiseringen af beslutningsforslag skal beskrives i forslaget's begrundelse.

Dette formkrav har forslagsstiller opfyldt, og udvalget skal henvise til det anførte i forslaget desangående.

Forslagsstiller fremfører blandt andet, baseret på oplysninger fra Naalakkersuisut, at det årligt vil koste 3,9 millioner kroner at implementere en ændring som ønsket.

5. Udvalgets indstillinger

Et enigt udvalg skal særligt bemærke:

Vedtages forslaget i den foreliggende form, vil Naalakkersuisut skulle fremsættes et forslag til behandling i Inatsisartut, ligesom finansieringen skal indarbejdes i et kommende finanslovsforslag. Politisk er man opmærksom på, at nærværende forslag tidligst kan realiseres i 2020.

Udvalget er, som der er redegjort for i betænkningen, opmærksom på, at Naalakkersuisut aktuelt har et forslag i høring på området. Et forslag, der i den konkret foreliggende form, ikke helt til fulde svarer til de politiske ønsker for graviditetsorloven. Udvalget finder imidlertid, at nærværende forslag er vedbegrunderet, velbelyst og aktuelt matcher de politiske ønsker, hvorefter det skal omsættes til virkelighed.

Med disse bemærkninger indstiller et enigt udvalg forslaget til vedtagelse i foreliggende form.

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Stine Egede
Næstformand

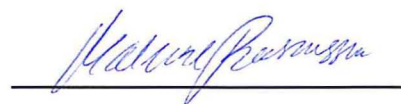

Laura Táunâjik
Formand

Karl-Kristian Kruse

Nivi Olsen

Malene Vahl Rasmussen

Mikivsuk Thomassen

Aqqa Samuelsen